

INFORMACJA

do wniosku o rentę rodzinną

Co załatwisz tym wnioskiem

1. Gdy złożysz ten wniosek:
 - rozpatrzymy uprawnienia do renty rodzinnej z ZUS i wydamy decyzję w tej sprawie oraz
 - rozpoczniemy postępowanie o rentę rodzinną z zagranicznej instytucji ubezpieczeniowej – jeśli osoba zmarła, po której ma być przyznana renta, miała okresy ubezpieczenia lub zamieszkania za granicą w państwach członkowskich Unii Europejskiej (UE) albo Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA).
2. Rozpatrzymy również uprawnienia do okresowej renty rodzinnej – jeżeli jesteś wdową lub wdowcem i nie spełniasz warunków do renty rodzinnej oraz nie masz niezbędnych źródeł utrzymania.
3. Nie jest wyliczony kapitał początkowy dla osoby zmarłej? Ustalimy go na podstawie tego wniosku, jeśli kapitał ma wpływ na wysokość świadczenia jakie przysługiwałoby osobie zmarłej.

Która placówka ZUS rozpatruje Twój wniosek

4. Wniosek o rentę rodzinną możesz złożyć w każdej placówce ZUS, jednakże:
 - wniosek ten rozpatruje placówka ZUS właściwa ze względu na Twoje miejsce zamieszkania. Jeśli mieszkasz w Polsce, jest to adres zameldowania na pobyt stały,
 - jeśli nie masz adresu zamieszkania w Polsce, wniosek rozpatruje placówka ZUS właściwa ze względu na Twój adres miejsca pobytu lub adres ostatniego zameldowania na pobyt stały – w Polsce,
 - jeśli osoba zmarła, po której ma być przyznana renta rodzinna miała okresy ubezpieczenia lub zamieszkania za granicą w państwie członkowskim UE albo EFTA lub w państwie, z którym Polska zawarła umowę dwustronną o zabezpieczeniu społecznym Twój wniosek rozpatruje oraz przekazuje do zagranicznej instytucji ubezpieczeniowej, jedna z placówek ZUS¹, które realizują umowy międzynarodowe,
 - jeśli mieszkasz za granicą w państwie członkowskim UE albo EFTA lub w państwie, z którym Polska zawarła umowę dwustronną o zabezpieczeniu społecznym Twój wniosek rozpatruje jedna z placówek ZUS, które realizują umowy międzynarodowe,
 - jeśli mieszkasz za granicą w państwie, z którym Polska nie zawarła umowy dwustronnej o zabezpieczeniu społecznym, Twój wniosek rozpatruje placówka ZUS właściwa ze względu na Twoje ostatnie miejsce zameldowania na pobyt stały w Polsce.

Jak wycofać wniosek

5. Możesz wycofać ten wniosek – pisemnie, lub ustnie do protokołu. Nie musisz tego uzasadniać. Wniosek o rentę rodzinną z ZUS możesz wycofać:
 - jeśli nie otrzymałeś decyzji w tej sprawie,
 - w ciągu miesiąca od dnia, w którym otrzymałeś decyzję.

Gdy wycofasz wniosek, umorzymy postępowanie w sprawie renty rodzinnej.

Jeśli wycofasz wniosek dotyczący zagranicznej renty rodzinnej, prześlemy tę informację do zagranicznej instytucji ubezpieczeniowej.

Potrzebne dokumenty

6. Jeśli osoba zmarła, po której ma być przyznana renta rodzinna miała ustalone prawo do świadczeń emerytalno-rentowych z ZUS albo kapitał początkowy, nie musisz składać ponownie dokumentów potwierdzających okresy zatrudnienia osoby zmarłej.

¹ Wykaz tych placówek ZUS znajdziesz na stronie www.zus.pl.

7. Jeżeli osoba zmarła nie miała ustalonego prawa do świadczeń emerytalno-rentowych z ZUS, musisz dołączyć do wniosku dokumenty, na podstawie których ustalimy czy zmarłemu przysługiwałoby świadczenie emerytalno-rentowe oraz obliczymy wysokość tego świadczenia. Potrzebne dokumenty to w szczególności:
- „Informacja o okresach składkowych i nieskładkowych” (formularz ERP-6),
 - zaświadczenia pracodawców (świadcstwa pracy) lub inne dokumenty urzędów czy organizacji potwierdzające okresy składkowe i nieskładkowe w Polsce,
 - zaświadczenia pracodawców (świadcstwa pracy) potwierdzające okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze,
 - formularz unijny „Informacje dotyczące przebiegu ubezpieczenia osoby ubezpieczonej” (formularz E207PL) – dotyczący osoby zmarłej, jeśli posiadała okresy ubezpieczenia w państwach UE/ EFTA,
 - dokumenty potwierdzające wysokość wynagrodzenia osoby zmarłej, którymi są: zaświadczenie pracodawcy – płatnika składek o zatrudnieniu i wysokości wynagrodzenia, które stanowiło podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (może być wystawione na druku ZUS Rp-7) oraz legitymacja ubezpieczeniowa, zawierająca wpisy dotyczące okresów zatrudnienia i wysokości zarobków,
 - dokumenty potwierdzające okresy ubezpieczenia za granicą osoby zmarłej – w państwach, z którymi Polska zawarła umowy dwustronne o zabezpieczeniu społecznym lub w państwach członkowskich UE/ EFTA,

Ważne!

Nie musisz dołączać do wniosku dokumentów potwierdzających przebyte przez zmarłego po 1998 r. okresy: składkowe, za które została opłacona składka na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, nieskładkowe takie jak: okresy pobierania wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy, zasiłków chorobowych i opiekuńczych, świadczenia rehabilitacyjnego, ponieważ ww. okresy uwzględnimy na podstawie zapisów na indywidualnym koncie ubezpieczonego w ZUS, pamiętaj jednak o dołączeniu, w tym również za okresy pracy po 1998 r., dokumentów potwierdzających wysokość wynagrodzenia osoby zmarłej, o których mowa w pkt 7.

8. Jeżeli na wysokość świadczenia, jakie przysługiwałoby osobie zmarłej ma wpływ kapitał początkowy, a nie został zgłoszony wniosek o jego ustalenie – do wniosku o rentę rodzinną musisz dodatkowo dołączyć dokumenty potwierdzające wysokość zarobków uzyskanych przez osobę zmarłą w okresie przed 1 stycznia 1999 r.
9. Do wniosku musisz również dołączyć dokumenty niezbędne do ustalenia prawa do renty dla członka rodziny osoby zmarłej, które są różne w zależności od tego, który członek rodziny osoby zmarłej ubiega się o rentę rodzinną. Dokumentami tymi w szczególności są:
- dokument stwierdzający datę urodzenia wnioskodawcy,
 - dokument potwierdzający datę urodzenia oraz datę zgonu osoby, po której ma być przyznana renta rodzinna,
 - odpis skrócony aktu małżeństwa, jeżeli jesteś wdową, wdowcem,
 - dokument stwierdzający stan zdrowia, jeżeli przyznanie renty rodzinnej jest uzależnione od niezdolności do pracy,
 - zaświadczenie o pobieraniu nauki w szkole, jeżeli jesteś dzieckiem i ukończyłeś 16 lat,
 - oświadczenie o pozostawaniu we wspólności małżeńskiej do dnia śmierci współmałżonka (oświadczenie takie możesz złożyć po wypełnieniu odpowiedniego punktu we wniosku o rentę rodzinną),
 - dokument o ustaleniu prawa do alimentów na podstawie wyroku sądu lub ugody sądowej albo porozumienia zawartego między Tobą a mężem – jeśli wraz z Twoim współmałżonkiem byliście po rozwodzie, w separacji lub nie pozostawaliście we wspólności małżeńskiej,
 - oświadczenie o przyczynianiu się zmarłego bezpośrednio przed jego śmiercią do Twojego utrzymania, jeśli jesteś rodzicem (oświadczenie takie możesz złożyć po wypełnieniu odpowiedniego punktu we wniosku o rentę rodzinną).

Zawieszenie prawa do renty rodzinnej lub obniżenie jej wysokości

- 10.** Zawiesimy wypłatę Twojej renty rodzinnej, jeżeli osiągasz zarobki, które są wyższe niż 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego². Obniżymy wysokość Twojej renty, jeżeli osiągasz zarobki wyższe niż 70% tego wynagrodzenia. Osiąganie zarobków nieprzekraczających 70% przeciętnego wynagrodzenia nie powoduje zmniejszenia renty.

Bierzemy pod uwagę Twoje zarobki, które osiągasz z tytułu zatrudnienia albo innej działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego czy służby.

Do zarobków wlicza się także pobrane przez Ciebie zasiłki: chorobowy, macierzyński i opiekuńczy, wyrównawczy oraz świadczenie rehabilitacyjne i wyrównawcze, dodatek wyrównawczy oraz wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy.

Dla rencisty prowadzącego pozarolniczą działalność za przychód uznamy kwotę, która stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne.

Ważne!

Bierzemy też pod uwagę Twoje zarobki, jeżeli pracujesz lub prowadzisz działalność za granicą.

Jeśli osiągasz zarobki ale ukończyłeś powszechny wiek emerytalny i masz ustalone prawo do emerytury – to nie zawiesimy wypłaty Twojej renty rodzinnej jak również nie obniżymy jej wysokości. Jednakże w takiej sytuacji, tj. zbiegu prawa do dwóch świadczeń wypłacimy Ci tylko jedno świadczenie wyższe lub przez Ciebie wybrane.

Zasady wypłaty renty rodzinnej

- 11.** Jeżeli do renty rodzinnej lub jej części (jeżeli do renty ma prawo więcej niż 1 osoba) została uprawniona osoba małoletnia, to z chwilą osiągnięcia przez tę osobę pełnoletności, przysługujące jej świadczenia wypłacimy do jej rąk.
- 12.** Jeśli jesteś osobą pełnoletnią uprawnioną do części renty rodzinnej to możesz złożyć wniosek o wypłacenie przysługującej Ci części renty – innej osobie pełnoletniej uprawnionej do renty lub osobie, która sprawowała nad Tobą opiekę przed osiągnięciem pełnoletności.
- 13.** Wszystkim uprawnionym członkom rodziny przyznamy jedną łączną rentę rodzinną. Rentę tę z urzędu podzielimy na równe części między uprawnionych.
- 14.** Na Twój wniosek możemy wyłączyć Cię z grona osób uprawnionych do renty rodzinnej. Jeśli złożysz taki wniosek wyłączymy Ciebie z kręgu uprawnionych i ponownie obliczymy rentę rodzinną. Jeżeli na swój wniosek zostałeś wyłączony z kręgu uprawnionych, możesz ponownie ubiegać się o rentę rodzinną. Musisz jednak złożyć nowy wniosek, wówczas rozpatrzmy czy nadal spełnisz warunki do uzyskania renty rodzinnej.

Ważne!

Jeżeli nienależnie pobierzesz rentę rodzinną będziesz zobowiązany do jej zwrotu³. Za nienależnie pobrane uważamy świadczenia:

wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie do nich prawa albo wstrzymanie wypłaty świadczenia w całości lub w części, jeżeli osoba, która pobrała świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania, w tym świadczenia wypłacone za okres przypadający po terminie wskazanym w decyzji ZUS jako dzień zaprzestania wypłaty świadczenia przyznanego na czas określony,

² Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w danym kwartale ogłasza w komunikacie Prezes Głównego Urzędu Statystycznego. Kwoty równe 70% i 130% przeciętnego wynagrodzenia znajdziesz na stronie www.zus.pl.

³ Na podstawie art. 138 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1383).

przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd ZUS przez osobę, która pobrała świadczenia, wypłacone z przyczyn niezależnych od ZUS, osobie innej niż wskazana w decyzji.

Zgłoszenie do ubezpieczenia zdrowotnego

15. Jako rencistę zgłosimy Cię do ubezpieczenia zdrowotnego. Na Twój wniosek zgłosimy także członków Twojej rodziny. Podaj ich dane na formularzu ZUS Rp-13 „Zgłoszenie do ubezpieczenia zdrowotnego członków rodziny emeryta-rencisty-osoby uprawnionej do renty socjalnej – świadczenia przedemerytalnego/ zasiłku – nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego”.
16. Ubezpieczenie zdrowotne powstaje od dnia, od którego przysługuje Ci wypłata renty. Ubezpieczenie to wygasa od dnia, kiedy przestaniemy wypłacać Ci rentę rodzinną. W takiej sytuacji wyrejestrujemy z tego ubezpieczenia Ciebie i członków Twojej rodziny.
17. Jeżeli w stosunku do Ciebie wygaś obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego, a ubiegasz się o przyznanie renty, wówczas masz prawo do świadczeń z ubezpieczenia zdrowotnego.

Zgłoszenie do ubezpieczenia zdrowotnego rencisty zamieszkałego za granicą, w państwie członkowskim UE/ EFTA

18. Ustalenia, czy określony rencista otrzymujący świadczenie z ZUS, mieszkający w innym niż Polska państwie członkowskim UE/ EFTA) podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu w Polsce, dokonuje Narodowy Fundusz Zdrowia (NFZ).
19. NFZ na Twój wniosek, ustali czy polskie ustawodawstwo w zakresie ubezpieczenia zdrowotnego jest właściwe w odniesieniu do Ciebie. Dopiero po otrzymaniu z NFZ zawiadomienia o powstaniu obowiązku ubezpieczenia zdrowotnego, Oddział ZUS wypłacający rentę zgłosi Cię do ubezpieczenia zdrowotnego oraz pobierze od wypłacanej Ci renty kwotę składki na ubezpieczenie zdrowotne i odprowadzi do NFZ. Na Twój wniosek zgłosimy także członków Twojej rodziny do ubezpieczenia zdrowotnego.

Zgłoszenie do ubezpieczenia zdrowotnego rencisty zamieszkałego za granicą, w państwie z którym Polska zawarła umowę dwustronną o zabezpieczeniu społecznym

20. Jeśli mieszkasz za granicą w państwie innym niż państwo członkowskie UE/ EFTA i pobierasz rentę z ZUS, to z Twojej renty nie potrącamy składki na ubezpieczenie zdrowotne, a to oznacza, że nie jesteś objęty ubezpieczeniem zdrowotnym w Polsce.
Więcej informacji w sprawie prawa do leczenia w Polsce uzyskasz w placówce NFZ, lub pod numerami telefonów Infolinii Centrali NFZ: 0 800 392 976 oraz 22 572 60 42.

Identyfikator podatkowy

21. Twoim identyfikatorem podatkowym⁴ jest:
 - NIP – jeśli prowadzisz działalność gospodarczą lub płacisz podatek od towarów i usług,
 - numer PESEL – w każdym innym przypadku.

Gdzie znajdziesz więcej informacji o rencie rodzinnej

Informacje na temat:

- warunków przyznawania renty rodzinnej oraz jak jest obliczana jej wysokość,
- zasad uwzględniania okresów ubezpieczenia za granicą, które miała osoba zmarła, przy ustalaniu polskiej renty rodzinnej

uzyskasz w każdej placówce ZUS lub na naszej stronie internetowej www.zus.pl.

⁴ Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (Dz.U. z 2017 r. poz. 869).